

Odgojno obrazovni rad u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja za vrijeme pandemije Covid-19

Kolarić, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:460678>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-02**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Ivana Kolarić

**ODGOJNO OBRAZOVNI RAD U USTANOVAMA RANOG I
PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA ZA VRIJEME PANDEMIJE
COVID- 19**

Završni rad

Čakovec, 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Ivana Kolarić

**ODGOJNO OBRAZOVNI RAD U USTANOVAMA RANOG I
PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA ZA VRIJEME PANDEMIJE
COVID - 19**

Završni rad

Mentorica:

doc. dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić

Čakovec, 2022

Zahvale

Zahvaljujem se svojoj mentorici dr.sc. Adrijani Višnjić Jevtić na ukazanom povjerenju i podršci ne samo tijekom pisanja rada, nego i za vrijeme čitavog fakultetskog obrazovanja.

Hvala mojim kolegicama Tei, Ani i Martini što su mi uvijek bile podrška i motivirale me da budem uporna, iskrena i borbena. Uz njih sam jačala svoje moralne karakteristike i bila bolja osoba. Hvala na svojoj pomoći i suradnji u ove tri godine studiranja.

Najviše zahvaljujem mojoj obitelji; mami Mariji, bratu Marku i sestri Jeleni na razumijevanju, financijskoj pomoći i isto tako povjerenju, ljubavi i kompletnoj podršci koju mi pružaju.

Također, zahvaljujem i svim djelatnicima dječjeg vrtića "Bajka" koji su me poticali, bodrili i savjetovali od prvog dana rada u ustanovi. Najveće hvala najposebnijem dječaku Jakovu zbog kojeg sam upisala fakultet i najdražim "Bubamarama" na brojnim zagrljajima i iskazima ljubavi kada su mi bili najpotrebniji.

SAŽETAK

Ovaj rad bavi se temom podrške djeci, odgojiteljima i roditeljima tijekom pandemije COVID- 19. Opisane su dobrobiti i značaj kontinuirane provedbe odgojno obrazovnog rada s djecom rane i predškolske dobi. Pandemija uzrokovana korona virusom poremetila je dotadašnje funkcioniranje odgojno obrazovnog sustava. Svjesni važnosti provođenja odgojno obrazovnog rada, odgojitelji su za vrijeme “lockdowna” bili primorani tražiti inovativne načine za rad s djecom.

Učitelji i profesori su dobili određene upute po kojima su radili online s učenicima/ studentima. Iako je sve to bilo novo za njih i za učenike/ studente, poprilično brzo su se uhodali i koristeći razne aplikacije i medijske alate postigli su međusobnu suradnju.

Premda nije postojala uputa kako da odgojitelji rade od kuće, oni su još jednom pokazali svoju kreativnost, snalažljivost, želju za radom i predanost djeci, te su pokrenuli „online vrtić“. Otvarale su se Viber/ WhatsApp/ Facebook grupe, održavali videopozivi preko Zooma, slale glasovne poruke, videosnimke,.. Djeci se omogućilo da ostanu međusobno u kontaktu, a istovremeno da održe kontakt s svojim odgojiteljima. Ponuđene aktivnosti bile su osmišljene na način da ih sva djeca mogu provoditi bez ili uz minimalnu pomoć roditelja, vodeći računa o tome da roditelji moraju raditi.

Dio aktivnosti koje su se provodile u sklopu “online vrtića” nalaze se na web stranici „Vesela izolacija” koja je prezentirana u radu. Navedena stranica služi odgojiteljima, roditeljima i studentima kao izvor ideja za aktivnosti koje se mogu provoditi za vrijeme kriznih situacija poput “lockdowna”.

Ključne riječi: pandemija, lockdown, online vrtić, djeca, odgojitelj

SUMMARY

This paper deals with the topic of support to children, educators and parents during the COVID-19 pandemic. The benefits and importance of continuous implementation of educational work with early and preschool aged children are described. The corona virus pandemic disrupted the previous functioning of the educational system. Being aware of the importance of conducting educational work, educators were forced to look for innovative ways to work with children during the lockdown.

Teachers and professors were given specific instructions on how to work online with pupils / students. Although all of this was new for them and for the students, they got used to it quite quickly, and by using various applications and media tools, mutual cooperation was achieved at the end.

Despite non-existent instructions on how to make educators work from home, they once again showed their creativity, resourcefulness, desire to work and love for children, and started an "online kindergarten". Viber / WhatsApp / Facebook groups were opened, video calls were made via Zoom, voicemails and videos were sent. Children were allowed to stay in touch with each other, and at the same time to keep in touch with their educators. Offered activities were designed in such a way that all children could carry them out with minimal or even without any parental assistance, taking into account that parents had to work.

Some of the activities carried out within the "online kindergarten" can be found on the website "Vesela izolacija", which is mentioned in the paper. This site serves educators, parents and students as a source of ideas for activities that can be carried out during crisis situations such as "lockdown".

Key words: pandemic, lockdown, online kindergarten, children, educator

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. ODGOJ I OBRAZOVANJE U RANOM DJETINJSTVU	2
2.1. <i>Aktivnosti koje doprinose dobrobiti djece rane i predškolske dobi</i>	4
3. ODGOJNO OBRAZOVNI RAD U VRIJEME PANDEMIJE BOLESTI COVID- 19	9
3. 1. <i>Roditeljstvo u vrijeme pandemije bolesti Covid-19</i>	10
4. SURADNJA RODITELJA I ODGOJITELJA	13
4.1. <i>Zapreke u suradnji</i>	15
4.2. <i>Odgojiteljske kompetencije</i>	16
4.3. <i>Suradnja roditelja i odgojitelja za vrijeme pandemije Covid-19</i>	17
4.3.1. <i>Suvremeni oblici komunikacije s roditeljima</i>	18
5. WEB STRANICA “VESELA IZOLACIJA”	20
5.1. <i>Rođendanska proslava</i>	23
5.2. <i>Pečenje kolača</i>	23
5.3. <i>Vezanje vezica</i>	23
5.4. <i>Pranje posuđa</i>	24
5.5. <i>Vrtlarstvo</i>	24
5.6. <i>Pospremanje igračka uz tjelesnu aktivnost</i>	25
5.7. <i>“Tenis” u kući</i>	25
5.8. <i>Poligon u kući</i>	25
5.9. <i>Skulptura od papira</i>	26
5.10. <i>Roboti od kuhinjskog pribora</i>	26
5.11. <i>Vjetrenjača od papira</i>	26
5.12. <i>Oslikavanje kamenčića</i>	27
5.13. <i>Pridruživanje količine broju</i>	27
5.14. <i>Izrada nizova</i>	27
5.15. <i>Početno slovo</i>	27
5.16. <i>Pisanje riječi</i>	28
5.17. <i>Pokus uz pomoć ubrusa</i>	28
5.18. <i>Crtanje pomoću leda</i>	28
5.19. <i>Leptir</i>	29
5.20. <i>Komadić po komadić</i>	29
5.21. <i>Proljetni oblak i vesela kiša</i>	29

<i>5.22. Oslikavanje ručicama i bojom</i>	29
<i>5.23. Cvjetić beba</i>	30
6. ZAKLJUČAK	31
LITERATURA	32

1. UVOD

Prvi dio završnog rada odnosi se na odgojno obrazovni rad u ustanovama za rani i predškolski odgoj općenito. Brojni autori su složni da je proces odgojno obrazovnog rada dugotrajan i da zahtjeva trajno usavršavanje i konstantno nadograđivanje. Odgojno obrazovni rad se suočava s brojnim izazovima na svakodnevnoj bazi, a pandemija bolesti Covid- 19 koja je dovela do tzv. “lockdowna”, za cijeli sustav je bila sasvim neočekivana i zbunjujuća situacija jer su po prvi puta odgojitelji i djeca bili fizički u potpunosti razdvojeni. Kako je profesionalna uloga odgojitelja osigurati kontinuirano obrazovanje za djecu, samoinicijativno su u suradnji s stručnim suradnicima pokrenuli tzv. “online vrtić”.

Drugi dio završnog rada temelji se na suradnji s roditeljima i promjenama u navedenoj suradnji za vrijeme pandemije bolesti Covid- 19. Suradnja s roditeljima neizostavan je dio odgojno obrazovnog procesa djeteta i može se pozitivno ili negativno odraziti na navedeni proces. Za vrijeme “lockdowna” roditelji su na neki način preuzeli ulogu odgojitelja kod kuće. Suočivši se s novom ulogom, trudili su se uz smjernice i podršku odgojitelja omogućiti djeci kvalitetno provođenje vremena bez obzira na fizičku razdvojenost od prijatelja i odgojitelja s kojima su dosada provodili većinu vremena.

U završnom dijelu predstavljena je web stranica “Vesela izolacija” koja je nastala u sklopu nastave na Učiteljskom fakultetu, odsjek Čakovec. Na navedenoj stranici su prikazane aktivnosti za djecu koje se mogu provoditi za vrijeme kriznih situacija poput “lockdowna” uzrokovanog pandemijom Covid- 19. Svaka od navedenih aktivnosti pridonosi razvoju određenih dječjih kompetencija koje su dio odgojno obrazovnog procesa djeteta. Uz navedene dobrobiti za djecu, definirana je pripadnost prikladnoj dječjoj dobi za provođenje aktivnosti sa web stranice “Vesela izolacija”.

2. ODGOJ I OBRAZOVANJE U RANOM DJETINJSTVU

Odgoj i obrazovanje djece predškolske dobi zasniva se na humanističko- razvojnoj koncepciji koja naglašava važnost demokratske okoline i odnosa za dijete kako bi se postigli uvjeti u kojima dijete može razvijati svoje mišljenje, samopoštovanje, socijalne veze i stvaralačke sposobnosti. Kao osnovna uloga predškolskog odgoja smatra se poboljšanje kvalitete djetetova života, te poticanje cjelokupnog razvoja djeteta (Ministarstvo kulture i prosvjete, 1991).

Rano djetinjstvo je razdoblje intenzivnog razvoja djeteta u kojem djeca razvijaju kompetencije za život. Stjecanje kompetencija zahtjeva promišljanje, suradnju, kreativnost i motivaciju odgojitelja ali isto tako i sposobnost uočavanja dječjih slabosti i pružanje pomoći u područjima gdje je to potrebno. Kada se djeca osjete kompetentnim za učiniti nešto, razvija se njihovo samopoštovanje, socijalni odnosi s drugima i povećava se dječja cjelokupna dobrobit (Malavasi, 2011).

Kvalitetna odgojno obrazovna praksa je dugotrajan i zahtjevan proces koji uključuje sve usko i šire povezane sudionike, ali i uvjete tj. okruženje u kojem se radi. Poticajno okruženje kod djeteta izaziva želju za istraživanjem, poduzimanjem inicijative, suradnje s drugima, traženje novih aspekata gledanja na stvari, te razumijevanje svijeta i samoga sebe (Slunjski, 2008).

Govoreći o odgojno obrazovnom radu u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja ne možemo opisati konkretne korake po kojima se on odvija jer je odgojno obrazovni rad proces koji se razlikuje od ustanove do ustanove, ali isto tako ovisi i o odgojiteljskim kompetencijama, odnosno motiviranosti koju odgojitelj posjeduje.

Ipak, kvalitetan odgojno obrazovni rad temelji se na određenim vrijednostima poput uvažavanja i prihvaćanja individualnih karakteristika djece, poticanje samopoštovanja, razvoj samostalnog mišljenja i djelovanja djeteta, poštivanje dječjih prava, omogućavanje slobode izbora i slično (Slunjski, 2008).

Slunjski (2006) smatra da je najveće postignuće u provedbi odgojno obrazovnog rada razvoj ustanove u zajednicu koja uči. Suprotno tome je tradicionalni pristup učenju u kojem se znanje prenosi drugoj osobi kroz proces izravnog poučavanja. Takav oblik rada nailazi na sve više kritika i smatra se neprimjerenim jer se na taj

način ne potiče samostalno stjecanje znanja aktivnim sudjelovanjem na svoj jedinstveni način. Umjesto tradicionalnog poučavanja, poticajna okolina u kojoj se djeca kroz igru upoznaju sa različitim sadržajima, povoljnije utječe na cjelokupni dječji razvoj.

Igra se smatra osnovom za cjelokupni razvoj predškolskog djeteta. Važnost igre u djetetovom životu ističe se i u UN-ovoj Konvenciji o pravima djeteta (UN, 1989) navodeći igru kao dio djetetovog najboljeg mogućeg razvoja. Posljedično, brojni autori bave se istraživanjem igre i njezinih utjecaja na djetetov razvoj. Igra u djetinjstvu ima mnoge definicije koje se uglavnom slažu u tome da je igra način na koji djeca komuniciraju, istražuju svijet, razvijaju socijalne kompetencije, razvijaju vlastiti identitet i upoznaju se s kulturom u kojoj žive.

Osim navedenih dobrobiti, djeca kroz igru uče važnost poštivanja pravila i redoslijeda, razvijaju osjećaj odgovornosti i povremenim preuzimanjem vodeće uloge razvijaju samopouzdanje i osjećaj pripadnosti. Igra za djecu stvara uvjete za kognitivni razvoj kroz spoznaju okoline u kojoj žive. Uz sve navedeno, djeca uživaju u učenju kroz igru, osjećaju se slobodno, kompetentno i sigurno. Neosporno, igra je neizostavan segment djetinjstva, odnosno način na koji djeca uče i povezuju se sa svijetom (Duran, 2003).

Odgojitelji svojim ponašanjem uvelike utječu na dječju igru. Uloge koje odgojitelji preuzimaju u dječjoj igri mogu imati pozitivan ili negativan odraz na sam proces igre. Razlikujemo odgojitelje koji vode dječju igru autoritetom i strogoćom, zatim odgojitelja koji je nezainteresiran za dječju igru i pozitivan primjer odgojitelja koji je suigrač, motivator i poticatelj u dječjoj igri. Odgojitelji koji motiviraju i neizravno usmjeravaju djecu u igri, vjeruju u kompetentnost djece i stvaraju poticajno okruženje za učenje. Osim što ovakav pristup djeci donosi brojne dobrobiti, odgojitelju također pruža mogućnost da se poveže s djecom i lakše shvati njihove načine razmišljanja i interese. Kroz promatranje i slušanje djece, odgojitelji lakše mogu planirati i organizirati odgojno obrazovni rad u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje i omogućiti djeci proširivanje znanja kroz vlastita iskustva i igru (Šagud, 2002).

2.1. Aktivnosti koje doprinose dobrobiti djece rane i predškolske dobi

Sve aktivnosti koje provodimo u vrtiću su jednako bitne i uvelike utječu na dječji razvoj. Svaka situacija u vrtiću može biti prilika za učenje i zbog toga je važno okruženje u kojem djeca borave. Idealno okruženje u vrtiću je obrazovno poticajno za djecu i bogato raznovrsnim materijalima. Djeci su svakodnevno omogućene mnogobrojne aktivnosti, različiti načini istraživanja i mogućnost različitih pristupa za rješavanje problema s kojima se susreću. U ovakvom okruženju vodeći računa o razvojnoj razini i interesima djeteta, djeca razvijaju pojam shvaćanja svijeta oko sebe i samim time sebe samih (Slunjski, 2008).

Važno je da svi pristupi odgojno obrazovnom radu omogućuju djeci autonomiju, te dovode do proširivanja emocionalnih i socijalnih veza u djetetovom životu. Do takvih ciljeva u odgojno obrazovnom radu dolazimo kroz aktivnosti koje obuhvaćaju različita životna područja. Promatrajući djecu kao aktivne sudionike odgojno obrazovnog rada u vrtiću, poticajnim okruženjem i vlastitim primjerom ponašanja, djeci dajemo priliku za iskustveno učenje (MZOS, 2014).

Svaka od aktivnosti koje se provode u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje ima svoj određeni cilj. Kroz aktivnosti iz svakodnevnog života djeca razvijaju samostalnost koja je osnovni preduvjet za usvajanje dječjih kompetencija za suživot s odraslima. U najvećoj mjeri djeca ove aktivnosti usvajaju oponašanjem odraslih koji su dječji temeljni modeli ponašanja. Uključivanjem djece u svakodnevne aktivnosti poput čišćenja, pospremanja, oblačenja i svlačenja, djeca stječu radne navike, uče o odgovornom ponašanju i razvijaju kompetencije za život. Osim navedenog, ove djelatnosti obuhvaćaju odgojno obrazovne postupke za održivi razvoj, odnosno razvoj brige o biljkama, životinjama, okolišu i slično.

U situacijama kada je to moguće, djeci treba omogućiti samostalno djelovanje i preuzimanje odgovornosti. Uz jasne upute i smjernice kako izvršiti određeni zadatak, važno je i ostvariti odnos povjerenja s djetetom kako bi se ono osjećalo sigurnije i hrabrije znajući da mu je odgojitelj spreman pomoći ukoliko je potrebno. Bez obzira što u ovakvom pristupu aktivnosti traju vremenski duže nego što bi trajale da je odgojitelj odradio određeni zadatak umjesto djeteta, poticanjem samostalnosti

razvijaju se dječja autonomija i vještine korisne za život, te se jača djetetovo samopuzdanje i samopoštovanje (Tankersley i sur., 2012).

Najprikladniji način na koji možemo pomoći djetetu u izvršavanju određene aktivnosti jest da mu pružamo model vlastitim primjerom, ali istovremeno omogućimo djetetu sudjelovanje u toj istoj aktivnosti. Isto tako, poticanjem djece na samostalno djelovanje razvijamo suradničke odnose unutar skupine jer djeca uče prepoznati potrebu za pomaganjem drugima te djeluju u skladu s tim. Provedba životno- praktičnih aktivnosti uključuje pokušaje i promašaje što je također način na koje dijete uči, te razvija samoregulaciju i upornost. Ove osobine bitne su za dječji razvoj i u kasnijoj dobi (Došen Dobud, 2005).

U ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje se provode različite funkcionalne i simboličke igre, a isto tako i igre konstruiranja, građenja, igre s pravilima, jezične, matematičke, glazbene, logičke i ostale igre. Vodeći računa o razvojnom stupnju djeteta, ovakve igre povoljno utječu na kognitivni razvoj djeteta, ali i na sva ostala područja djetetova razvoja.

Djeca su rođena s prirodnom potrebom za stjecanje znanja. Tradicionalni pristup učenju onemogućuje djeci inovativnost i entuzijazam za pronalaženje rješenja kod određenih problema, ali zato adekvatno okruženje djeci stvara uvjete za ispunjenje svog potencijala. Cilj svakog odgojitelja bi trebao biti stvoriti okruženje za djecu u kojem se oni osjećaju ugodno i sigurno, te imaju mogućnost razvijanja suradničkih odnosa s drugom djecom, ali i priliku za istraživanje i učenje. Stvaranje okruženja za učenje trebalo bi biti pretpostavljeno dječjim interesima jer su na taj način djeca više motivirana i aktivno sudjeluju u ponuđenim aktivnostima. Didaktički materijali kojima djeca razvijaju svoje kompetencije, trebaju biti sigurni za djecu, estetski privlačni, raznovrsni, količinski dostatni i podjednako dostupni svima. U skladu s dječjim interesima potrebno je mijenjati ili nadopunjavati materijale za igru, odnosno učenje (Tankersley i sur., 2012).

Prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (MZOS, 2014), kvalitetna suradnja vrtića s roditeljima i širom zajednicom doprinosi kvalitetnijem odgojno obrazovnom radu djece. S ciljem postizanja učinkovite suradnje, provode se aktivnosti koje potiču druženja većeg broja djece i odraslih poput priredba, svečanosti, radionica, te organiziranih šetnja i izleta.

Povoljni razvoj djeteta uključuje nekoliko međusobno povezanih sustava iz djetetove neposredne okoline. Svaki od tih sustava direktno ili indirektno djeluje na dijete i zbog toga svi sudionici sustava poput vrtića, škole, susjedstva i slično, imaju odgovornost prema djetetu. U interesu djeteta, važna je međusobna suradnja i zajedništvo svih odraslih osoba koje imaju utjecaj na djetetov život. Djeca su aktivni sudionici društva i prema modelu odraslih uče o međuljudskim odnosima, kulturi određene zajednice, međusobnoj suradnji i poštovanju, te razvijaju vlastiti identitet i osjećaju se dijelom zajednice. Uključivanjem roditelja i članova zajednice u proces odgojno obrazovnog rada u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, pružamo djeci primjer kvalitetnih i uvažavajućih odnosa (Tankersley i sur., 2012).

Za provedbu zajedničkih aktivnosti s roditeljima, potrebna je kvalitetna suradnja između roditelja i odgojitelja. Organizirane zajedničke radionice djeci omogućuju prezentiranje stečenih kompetencija u dječjem vrtiću. Kroz ovakve društvene aktivnosti, roditelji dobivaju uvid u djetetovo ophođenje prema vršnjacima, odnos s odgojiteljima i roditeljima druge djece. Istovremeno, odgojitelji poprimaju sliku obiteljskog funkcioniranja djeteta. S druge strane, priredbe kojima se obilježavaju određeni datumi ili priredbe povodom odlaska u školu, ne bi trebale stvarati pritisak na dijete, već trebaju biti osmišljene na način da omogućuju djeci izražavanje na svoj opušteni način (Rogulj, 2018).

Odgovornost odgojitelja je između ostaloga omogućiti djeci različite vrste izražavanja, te provedbu autentičnih ideja i misli. Kroz pomno osmišljene aktivnosti, cilj je djeci približiti likovne, književne, glazbene, scenske i ostale umjetničke sadržaje, te im omogućiti promatranje, slušanje i vlastitu interpretaciju umjetničkih djela (MZOS, 2014).

Djeca su kreativna bića bogata raznim idejama, talentima i potencijalima. Uloga odgojitelja u predškolskom sustavu je jačati i podupirati navedene djetetove osobine. Pri stvaranju okruženja s umjetničkim sadržajima djeci se omogućuje izražavanje kroz glazbu, ples, glumu ili kroz književna djela, a istovremeno se odgojitelju otvara mogućnost prepoznavanja individualnih potencijala kod djece (Balić- Šimrak i sur., 2014). Za poticanje djetetove potrebe za istraživanjem svijeta oko sebe, poželjno je djeci predstaviti različite umjetnike poput slikara, plesača, glumca, pjesnika ili osobu neke druge profesije koja im može predstaviti ili demonstrirati umjetničke sadržaje (Došen Dobud, 2005).

U sklopu planiranog odgojno obrazovnog rada u vrtiću se provode aktivnosti glazbenog izražavanja kroz slušanje glazbe, sviranje i pjevanje, te likovnog izražavanja kroz crtanje, slikanje, modeliranje i slično. Djeca traže načine vlastitog izražavanja zbog čega je uloga odgojitelja ponuditi djeci različite sadržaje kako bi to ostvarili. Poštujući jedinstvenost svakog djeteta, ponudom raznovrsnih aktivnosti djeca tragaju za vlastitim identitetom. Osim kroz navedene aktivnosti, djeca se mogu izražavati kroz igre građenja i konstruiranja, dramsko- scenske igre, te motoričko izražavanje kroz ples i pokrete oponašanja (MZOS, 2014).

Glazba, ton, glas i zvuk važni su za djetetov razvoj već i u prenatalnom razdoblju i predstavljaju akustičnu vezu između majke i djeteta. Dijete je sposobno oponašati jednostavne ritmove i isto tako oponašati boju i visinu glasa odraslih, prije nego što počne razvijati verbalno razumljiv govor. Glazbenim aktivnostima stvaraju se višestruke dobrobiti za cjelokupni djetetov razvoj. Osim razvoja slušne percepcije i stjecanja iskustva sluhom, kod djece se razvijaju i predčitalačke vještine, te se poboljšava kratkoročno pamćenje. Povezivanjem glazbe i pokreta, djeca imaju mogućnost izraziti emocije kroz ples i isto tako razvijati različite oblike kretanja koji su izuzetno važni u ranom djetinjstvu (Goddard Blythe, 2008).

Likovno izražavanje djece rane dobi roditeljima, odgojiteljima, psiholozima i pedagogima daje mogućnost da bolje razumiju i upoznaju dijete. Dječji likovni radovi često su odraz njihove svijesti i osjećaja koje ne mogu ili ne žele verbalno izraziti. Osim što djeca likovnim izražavanjem na neki način komuniciraju s ostatkom svijeta, provedbom likovnih aktivnosti djeca razvijaju sposobnosti izražavanja, oblikovanja, stvaranja, zapažanja i percipiranja. Stvaralačko izražavanje kod djece odraz je njihove kreativnosti, radoznalosti i interesa za svijet oko sebe. Kroz likovne aktivnosti djeca se susreću s raznovrsnim likovnim materijalima i tehnikama što proširuje njihova iskustva i unaprjeđuje kvalitetu odgojno obrazovnog rada (Belamarić, 1986).

Djeca kroz istraživački pristup usvajaju nove informacije kroz manipuliranje predmetima, promatranje, upoznavanje s različitim zanimanjima, eksperimentiranjem, usvajanjem pravila, vježbanjem postupaka, traženjem rješenja različitih problema itd.

Svako iskustvo stečeno dječjim istraživanjem, potiče dijete za traganjem novih znanja, otkrivanja, promišljanja i testiranja. Djeca su prirodno motivirana da istraže

okolinu kako bi ju bolje razumjela i u skladu s vlastitim saznanjima djelovala i utjecala na nju. Odgojno obrazovni pristup koji omogućuje djetetu samostalno istraživanje i proučavanje pozitivno utječe na razvoj identiteta, samopoštovanja i pridonosi razvoju dječje autonomije. Učenje istraživanjem u ranom djetinjstvu smatra se temeljem za učenje u kasnijoj dobi (Došen Dobud, 2005).

Rezultat procesa poučavanja nije najvažnija karika u odgoju i obrazovanju djece predškolske dobi. Više pažnje treba posvetiti procesu dolaska do rezultata, odnosno omogućiti djeci da istražuju, eksperimentiraju, postavljaju pitanja i traže odgovore kod više različitih izvora, te da budu kreativni i inovativni. Dječji fokus na sam proces rada pozitivno utječe na razvoj suradničkih odnosa. Najvažnija uloga odgojitelja u istraživačkim aktivnostima jest opskrba raznovrsnim sadržajima koji obuhvaćaju brojna prirodna i humanistička područja poput matematike, književnosti, pisanja, znanosti, likovnosti, glazbe, tjelesnog razvoja i brojna druga podjednako važna područja za cjelokupni djetetov razvoj (Tankersley i sur., 2012).

Različitim oblicima motoričkih gibanja poput tjelesnog vježbanja, vožnje na biciklu, sportskih igra s loptom, igra s pjevanjem, ali također i posebnim programima poput plivanja, klizanja, planinarenja, skijanja i sl., djeca ispunjavaju prirodnu potrebu za kretanjem. Dječji razvoj u ranom djetinjstvu, između ostaloga, namijenjen je ostvarivanju kontrole nad vlastitim tijelom. Djeca kroz pokret djeluju na živčani sustav i poboljšavaju neuronske puteve koji omogućuju usvajanje karakterističnih zadataka. Kroz pokret i kretanje, djeca stječu iskustvo o predmetima, živim bićima i prostoru koji ih okružuje (Goddard Blythe, 2008).

Suvremeno djetinjstvo okruženo je brojnim negativnim utjecajima na dijete. Razvojem suvremene tehnologije djeca su sve više izložena različitim medijskim alatima, a prirodna potreba za kretanjem kod djece se zanemaruje. Osim suvremene tehnologije, neuravnotežena prehrana, te nepovoljni društveni i ekonomski uvjeti pridonose zabrinjavajućim posljedicama na zdravlje djece. Polazeći od antropoloških karakteristika djeteta i prateći razvojne mogućnosti djece, adekvatnim i redovitim tjelesnim vježbanjem prevenira se razvoj brojnih nepovoljnih medicinskih stanja. Važno je djeci tjelesne aktivnosti prezentirati kroz igru i postići da se djeca osjećaju ugodno kako bi im ovakve aktivnosti postale dio svakodnevnice (Findak i Delija, 2001).

3. ODGOJNO-OBRAZOVNI RAD U VRIJEME PANDEMIJE BOLESTI COVID - 19

U ožujku 2020. godine u Hrvatskoj je zbog pandemije bolesti uzrokovanom virusom Covid-19 obustavljen rad svih odgojno obrazovnih ustanova. Osnovne škole, srednje škole i fakulteti bili su organizirani online načinom rada, dok za ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja nije postojala takva organizacija na državnoj razini. Bez obzira na izostanak podrške od strane države, odgojitelji su pokazali svoju motiviranost i predanost te pokrenuli tzv. "online vrtić". Prilikom organizacije, odgojitelji i stručni timovi nailazili su na određena problemska pitanja poput upitne dobrobiti za djecu s obzirom da ih se izlaže digitalnim medijima, potrebu dodatnog angažmana roditelja, vremena u kojem se aktivnosti provode i digitalnih kompetencija odgojitelja (Višnjić- Jevtić i sur., 2021).

Rogulj (2018) spominje digitalnu komunikaciju kao dio suvremene komunikacije roditelja i odgojitelja i napominje kako se ona razvija velikom brzinom i zbog toga zahtjeva stalni proces učenja svih čimbenika u toj komunikaciji. Također, stavlja naglasak na važnost suradnje s roditeljima kao važan segment za cjelokupni razvoj kvalitetne odgojno-obrazovne prakse kojeg treba izgrađivati i svakodnevno obogaćivati.

Odgojitelji su profesionalno pristupili novonastaloj situaciji svjesni koliko je važno očuvati komunikaciju s roditeljima i djecom bez obzira na fizičku odvojenost. Osim svakodnevne komunikacije i očuvanje socijalnih odnosa, u pitanju su bili i obrazovni kontinuitet, te emocionalna stabilnost djece. Odgojitelji su osmišljavali različite načine kako se približiti djeci i njihovim obiteljima, te izgraditi model po kojem će provoditi odgojno obrazovni rad u novonastaloj situaciji s naglaskom na dobrobit djece (Somolanji Tokić i Vukašinović, 2020).

U travnju 2020. godine, Vlada Republike Hrvatske donijela je odluku o otvaranju dječjih vrtića uz određene mjere sigurnosti (MZO, 2020). Odgojno obrazovni radnici su upozoravali da je veći dio mjera neprimjenjiv u radu s djecom ranog i predškolskog uzrasta. Mjere poput držanja fizičke udaljenosti djece u razmaku od 1.5 m, smanjivanje bliskog kontakta djece na minimum, razmak krevetića za dnevni odmor djeci od 1.5 m, zabrana korištenja senzornih materijala poput kinetičkog pijeska, kukuruza, plastelina i sl., nepovoljno su utjecali na odgojno obrazovni rad. S

obzirom da se na ustanove za rani i predškolski odgoj u Hrvatskoj gleda u smislu “čuvališta” za djecu u vrijeme kada roditelji rade, država nije pretjerano brinula o mogućnosti provedbe ovih mjera jer je na prvome mjestu bilo zbrinjavanje djece kako bi se roditelji mogli vratiti u poslovno okruženje (Višnjić- Jevtić i sur., 2021).

Unatoč ignoriranju državnih tijela, svaki kompetentni odgojitelj razumije važnost zajedničke igre, stvaranja pozitivnog okruženja i prijateljstva, kooperativnosti, te dogovora i privrženosti koje djeca razvijaju međusobnom interakcijom. Razvijanjem socijalnih kompetencija kod djece stvara se preduvjet za pozitivne socijalne odnose u budućnosti. Smatra se da djeca koja u ranom djetinjstvu nauče ostvariti pozitivne socijalne odnose s drugima budu bolje prihvaćeni u društvu, a samim time i razvijaju više samopouzdanja i samopoštovanja. Socijalno kompetentnom djecom smatraju se ona djeca koja su sposobna ostvariti odnos pun ljubavi i međusobnog uvažavanja s drugom djecom (Jurčević Lozančić, 2016).

3. 1. Roditeljstvo u vrijeme pandemije bolesti Covid-19

Promjene uzrokovane pandemijom bolesti Covid-19 utjecale su na djecu jednako kao i na odrasle, pa se samim time stvorila potreba za promjenama unutar obitelji. Djeca koja su bila uključena u odgojno obrazovne ustanove, “preko noći” su svoj život u vrtiću zamijenila boravkom kod kuće. Novonastala situacija za roditelje nije bila nimalo povoljna s obzirom da su neki od njih morali ići na posao i pobrinuti se o tome gdje i s kime će njihova djeca boraviti, a isto tako i roditelji koji su radili od kuće su morali uskladiti poslovne i obiteljske obaveze. Uz sve to, zbog svakodnevnog porasta broja oboljelih i straha od zaraze, roditelji su bili zabrinuti za svoje zdravlje i zdravlje svojih bližnjih.

Određene ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja putem online platforma su oformile tzv. “online vrtiće” gdje su odgojitelji postavljali razne aktivnosti za djecu s ciljem održivosti kontakta s djecom, ali i nastavkom provedbe odgojno obrazovnog rada bez obzira na fizičku razdvojenost. Iako je namjera odgojitelja bila pozitivna i usmjerena na dobrobit djece, ponuđene aktivnosti su najčešće zahtijevale i suradnju roditelja što je određenim roditeljima stvaralo problem s obzirom da su im takve vrste aktivnosti predstavljale dodatnu obavezu.

Kako bi uskladili sve obaveze, roditelji su morali uvesti brojne promjene u obitelji i preuzeti nove uloge u roditeljstvu (Višnjić- Jevtić i Visković, 2021).

Prema istraživanju provedenom 2020. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (Jokić Begić i sur., 2020), svakom trećem roditelju (38,4% ispitanih), roditeljstvo u doba pandemije bilo je teže nego u doba prije pandemije. Iako je većina roditelja izjavilo da su za vrijeme pandemije provodili više vremena sa svojom djecom i osjećali se bliskije s njima nego prije pandemije, njih 25,8% prijavilo je porast sukoba s djecom. Prema zaključku istraživanja, roditeljstvo u doba pandemije zahtjeva dodatnu obiteljsku ali i stručnu pomoć. Imajući na umu da je većina roditelja svoje radno mjesto preselila u obiteljski dom u kojem istovremeno borave i djeca sa svojim potrebama i zahtjevima, dobiveni podaci ne iznenađuju previše.

Prema Višnjić-Jevtić i Visković (2021), u želji da se usklade poslovne obaveze i odgovornost prema djeci, kod roditelja se razvio osjećaj krivnje zbog nemogućnosti sklada između ove dvije stvari. Osjećaj krivnje i pojačani stres koji dolazi s navedenim osjećajem, potencijalno dovode do smanjene kvalitete roditeljstva. Preuzimanjem novih uloga u djetetovom životu poput uloge odgojitelja ili učitelja, roditelji su se susreli s problemima koji dosada nisu bili dio njihovog obiteljskog života. Istovremeno, većina roditelja je novonastalu situaciju vidjela kao mogućnost da se dodatno zbliže svi članovi obitelji.

Višnjić-Jevtić i Visković (2021) konstatiraju da upravo krizne situacije poput pandemije, pružaju mogućnost za razvoj međusobnih pozitivnih odnosa u obitelji. Više zajedničkog vremena omogućuje članovima obitelji da se bolje upoznaju i međusobno povežu. Unatoč sukobima koji se javljaju, zajedničko obiteljsko vrijeme u funkcionalnim obiteljima je dragocjeno i uz kvalitetno provođenje tog vremena, stvaraju se prilike za jačanje obiteljskih odnosa.

Osim stanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, obitelj kao temeljni sustav u kojem dijete odrasta, također ima odgojno obrazovnu funkciju. Svi članovi djetetove obitelji utječu na okruženje u kojem dijete odrasta, a samim time i na buduća djetetova ponašanja, razmišljanja i djelovanja. Utjecaj obitelji na dijete je veći kod mlađe djece, odnosno kod djece rane i predškolske dobi. Vlastitim primjerom članovi obitelji kod djece potkrjepljuju pozitivna, odnosno negativna ponašanja. Sa

gledišta kako djeca određuju budućnost svijeta, uloga obitelji u odrastanju djeteta je izuzetno važna i zbog toga je jedna od profesionalnih uloga odgojitelja pružati podršku roditeljima u odgoju djece (Visković, 2018).

4. SURADNJA RODITELJA I ODGOJITELJA

Suradnja s roditeljima izazovan je dio odgojiteljske struke. Iako stručna literatura naglašava važnost i potrebu ostvarivanja suradnje, ne postoji dokument u kojem bi bili opisani oblici provođenja te suradnje. Na neki način, time su odgojiteljima “širo otvorena vrata” u stvaranju novih, kreativnih i inovativnih načina suradnje s roditeljima (Višnjić Jevtić, 2018).

S obzirom da se suradnja odgojitelja i roditelja svodi na povremenu razmjenu informacija, iskustva, misli i osjećaja, možemo se složiti da je ovakva vrsta suradnje neobična jer osim povremene komunikacije, ne znamo ništa o njihovom načinu funkcioniranja. Koliko god se trudili, ne možemo dobiti kompletnu sliku roditeljstva zbog čega je potrebno stvoriti kvalitetni odnos s roditeljima djeteta, ispunjen povjerenjem i međusobnim poštovanjem (Milanović i sur., 2014).

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (MZOS, 2014), također kao vrijednosno uporište odgojno obrazovnog rada izdvaja partnerstvo vrtića i roditelja gdje se roditeljstvo stavlja u kontekst temeljnog sustava djeteta koji uz prikladno djelovanje i suradnju s ustanovom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje čini temelj djetetova razvoja. Roditelji i odgojitelji imaju zajednički cilj, a to je primjereno i pravovremeno zadovoljiti djetetove razvojne potrebe i pružiti potporu njegovu cjelovitom razvoju. Otvorena i kvalitetna obostrana komunikacija omogućuje razmjenu informacija o djetetu, koje mogu doprinijeti lakšem razumijevanju samog djeteta, te poštovanju njegovih interesa, želja i individualnih karakternih crta. Razmjenom mišljenja i iskustvenih situacija, roditelji i odgojitelji dobivaju “širu sliku” o djetetu što dovodi do kvalitetnijeg i individualiziranog pristupa cjelokupnom odgojno obrazovnom radu s djetetom. Takav pristup dugoročno pozitivno utječe na djetetov rast i razvoj što je i roditeljima i odgojiteljima primarni cilj. Zbog toga, možemo se složiti da su obje strane jednako važne i međusobno povezane kroz dijete (Slunjski, 2008).

Obitelj i odgojno obrazovne ustanove za djecu koja pohađaju program ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja predstavljaju temelj odrastanja i podjednako važno utječu na razvoj dječje osobnosti, autonomije, pozitivne slike o samome sebi i samostalnosti. Kvalitetnom suradnjom roditelja i odgojitelja djeca usvajaju model

primjerene komunikacije i međuljudskih odnosa (Višnjić Jevtić i Visković, 2018). Uloženi trud i vrijeme u svrhu što bolje suradnje roditelja i odgojitelja rezultira dobrobiti djeteta. S tim ciljem, partnerstvo s roditeljima izgrađuje se i nadopunjuje svakodnevno. Partnerski odnos roditelja i odgojitelja smatra se preduvjetom za kvalitetno djelovanje u najboljem interesu djeteta (Visković, 2018). Odnos roditelja i odgojitelja podrazumijeva poštovanje, podržavanje, razmjenu informacija vezanih uz dijete i usklađeno odgojno- obrazovno djelovanje prema djetetu s ciljem djetetove dugoročne dobrobiti (MZOS, 2014).

Za ostvarivanje poželjne suradnje odgojitelja i roditelja potrebno je povjerenje, poštovanje i uvažavanje različitosti, kako kulturoloških tako i karakternih. Uključivanjem roditelja u odgoj i obrazovanje djece rane dobi, odgojitelji svojim znanjima mogu pridonijeti kvalitetnijem odnosu roditelja prema djeci kod kuće. Ukoliko se izgradi partnerski odnos odgojitelja i roditelja, roditelji su voljni prihvatiti savjete i upute odgojitelja te primijeniti određene odgojno obrazovne postupke kod kuće s ciljem napredovanja djeteta. Istovremeno, odgojitelju su korisne povratne informacije roditelja kojima mogu pratiti razvoj djeteta i intervenirati u slučaju da je potrebno. Zajedničkim odlukama, dogovorima i razmjenama iskustava, odgojitelji i roditelji međusobnom suradnjom poboljšavaju cjelokupni odgojno obrazovni proces djeteta (Tankersley i sur., 2012).

Glavina (2018) naglašava otvorenost i dostupnost odgojitelja kao najvažniji uvjet za postizanje partnerskih odnosa sa roditeljima. Svakako, bez obzira na dostupnost, važno je postaviti pravila komunikacije kako bi se poštivalo privatno vrijeme kako odgojitelja, tako i roditelja. Takav odnos između odgojitelja i roditelja potiče pozitivne ishode u odgoju i obrazovanju djeteta. Obostrani otvoreni pristup uz dozu poštovanja i razumijevanja dovodi do razvoja odnosa povjerenja i međusobnog prihvaćanja što direktno pozitivno utječe na samo dijete. Višnjić Jevtić (2018) naglašava da se suradnja odvija u okviru odgojno obrazovnih ustanova ranog i predškolskog odgoja i da ne ovisi samo o spremnosti suradnje od strane odgojitelja i roditelja, već ovisi i o kulturi vrtića. Ukoliko je vrtić usmjeren na konstantno poboljšanje i usavršavanje, te na razvoj odnosa s roditeljima i širom zajednicom, kvaliteta vrtića će biti značajno veća.

Odgojitelji imaju profesionalnu odgovornost za poticanje partnerskih odnosa s roditeljima i u skladu s tim, kompetentni odgojitelj zapreke u suradnji pretvara u izazove i pronalazi rješenja (Višnjić Jevtić, 2018).

4.1. Zapreke u suradnji

Suvremeno roditeljstvo podložno je brojnim promjenama koje dovode do promjena društva u cjelini. Na temelju toga možemo donijeti zaključak kako je današnje roditeljstvo zahtjevno i puno izazova. Životne promjene utječu na obiteljsko funkcioniranje, zbog čega možemo reći da svaka obitelj ima potencijal postati disfunkcionalnom. Funkcionalnim obiteljima ne smatramo obitelji bez stresa i problema, već obitelji koje pravodobno i primjereno reagiraju na potrebe svojih članova poštujući pri tome njihovu autonomiju (Visković, 2018).

Promatrajući roditeljstvo kao cjelinu, u obzir uzimamo obitelj kao skup ljudi različite dobi u kojoj mogu biti mala djeca, adolescenti ili već odrasla djeca. Uzimajući u obzir razvojne karakteristike navedenih dobnih skupina, susrećemo se s različitim željama, interesima i potrebama unutar obiteljskog doma. Odgojitelji svojim profesionalnim znanjem mogu doprinijeti pozitivnom roditeljstvu, ali za to je potrebno steći povjerenje roditelja, te pristupiti odgovorno i s poštovanjem.. Iako su suradnički odnosi između roditelja i odgojitelja veoma poželjni, taj odnos varira ovisno o ustanovama i sudionicima samog procesa (Višnjić Jevtić, 2018). Za nastale zapreke u suradnji između roditelja i odgojitelja, odgovorne su obje strane podjednako. Zapreke ne treba ignorirati, već otvorenom komunikacijom rješavati i kreirati put ka partnerskom odnosu (Višnjić- Jevtić, 2018).

Odlukom Vlade Republike Hrvatske (2020) o zatvaranju svih odgojno obrazovnih ustanova zbog pandemije virusa Covid-19, komunikacija i suradnja s roditeljima su bile dodatno otežane. Fizički kontakt je bio onemogućen, a pristup online načinu komunikacije nije bio svima podjednako dostupan. Višnjić- Jevtić i Visković (2021) navode da pojedini roditelji nisu bili opskrbljeni potrebnim tehničkim alatima, nisu imali pristup internetskoj mreži ili nisu imali dovoljno razvijene informacijske, tehnološke i komunikacijske kompetencije. Jedna od promjena koji je donijela pandemija bolesti Covid- 19 je obavezno nošenje medicinskih maska za lice u

prostorima ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2021). Ovu mjeru također možemo smatrati zaprekom u suradnji jer je zbog prekrivenog lica bila onemogućena neverbalna komunikacija. Neverbalna komunikacija obogaćuje verbalnu komunikaciju i pridonosi lakšem shvaćanju sugovornikovih osjećaja i stavova koje zagovara (Rogulj, 2018).

4.2. Odgojiteljske kompetencije

Uloga odgojitelja u procesu učenja djece rane i predškolske dobi usmjerena je na neizravno poučavanje. Tu ulogu možemo podijeliti na dvije ključne točke: stvaranje uvjeta za učenje djece i podrška koju pružamo djeci poštujući pri tome njihove individualne posebnosti. To podrazumijeva podršku razvoju autonomije djece, odnosno aktivno uključivanje djeteta u rad, dok odgojitelj poprima ulogu reaktivnog promatrača, usmjerivača i opskrbljivača potrebnim materijalima. Nove uloge odgojitelja podrazumijevaju profesionalni rast i razvoj u svrhu jačanja kvalitetnijeg odgojno obrazovnog procesa. Suvremeni život zahtjeva nova znanja, inovativne ideje i otvorenost prema svim sudionicima odgojno obrazovnog rada (Slunjski, 2011).

Odgojitelji imaju značajnu ulogu u cjelokupnom razvoju djeteta. Svojim postupcima, odgojitelji mogu poticati ili ograničavati djetetov razvoj. Spomenuti djetetov razvoj rezultat je interakcije djeteta s materijalnom i socijalnom sredinom za koje se u odgojno obrazovnim ustanovama brine odgojitelj. Pod odgojiteljskim kompetencijama osim obrazovanja podrazumijevamo i ostala znanja, vještine i sposobnosti koje odgojitelj posjeduje. Suvremeno doba nameće određena nova očekivanja usmjerena na odgojitelje i odgojno obrazovne ustanove zbog čega su potrebna stalna usavršavanja i rad na sebi (Šagud, 2006).

Odgojitelji bi u provođenju odgojno obrazovnog rada trebali preuzeti ulogu reflektivnog praktičara. "Refleksivni praktičar je aktivan pojedinac koji istražuje solucije i različite načine djelovanja kao odgovore na praktične probleme" (Šagud, 2006, str.14). Odgojitelj kao reflektivni praktičar konstantno preispituje, traži nove ideje, promišlja i istražuje, konstruktivno kritizira svoje i tuđe aktivnosti, te teži poboljšanju i napredovanju. Ovakav pristup u odgojno obrazovnom radu dovodi do inovativnosti, kreativnosti, otvorenosti i kontinuiranog osobnog usavršavanja. U

odgojno obrazovnom radu nema fiksnih i univerzalnih scenarija tako da se u skladu s tim od odgojitelja traži da bude snalažljiv, otvoren prema novim idejama i prilagodljiv na promjene (Šagud, 2006). Vrhunac kvalitetne odgojno obrazovne prakse odgojitelji postižu kada izgrade partnerski odnos s djecom u kojem prevladava uvažavanje i međusobno poštovanje (Tankersley i sur., 2012). Od odgojitelja se traži otvorenost za promjene. Pod time podrazumijevamo traženje različitih rješenja za izazove koji su pred njima, nove strategije podučavanja, nove oblike komunikacije i suradnje s roditeljima, promišljanje o vlastitoj ulozi u životu djeteta, te kontinuirano istraživanje i napredovanje u osobnom i profesionalnom smislu. Suvremeni odgojitelj postavlja pitanja, surađuje s kolegama, razmjenjuje ideje, zaključke ostavlja otvorenima, te donosi nove ideje i svježinu u svojem svakodnevnom radu (Šagud, 2006).

Pandemija Covida-19 dovela je do propitivanja postojećih, i stvaranja novih kompetencija odgojitelja. Odgojiteljske kompetencije u suvremenom društvu temelje se na inovativnosti, informatičkoj pismenosti, poduzetnosti i pronalaženju rješenja za brojne novonastale problemske situacije (Slunjski, 2011).

4.3. Suradnja roditelja i odgojitelja za vrijeme pandemije Covid-19

Dječji vrtići u Republici Hrvatskoj često se opisuju kao mjesta gdje djeca provode vrijeme kada su roditelji na poslu, zanemarujući pri tome odgojno-obrazovnu namjenu ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Tijekom pandemije, virtualne platforme (primjerice Facebook grupe), roditeljima su na neki način dale uvid u odgojno obrazovni rad ustanove i aktivnosti koje se provode s djecom u svrhu njihovog cjelovitog razvoja. Iako je vrijeme “lockdowna” bilo stresno za roditelje i djecu, kroz oformljene virtualne platforme djeca su dobila mogućnost uvesti roditelje u obrazovni proces koji inače prolaze u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Iako su roditelji bili svjesni činjenice da pohađanje vrtićkog programa nije obaveza, podržavali su novi oblik rada tzv. “online vrtić” (Somolanji Tokić i Vukašinović, 2020). Tijekom tog perioda roditelji su bili primorani preuzeti neke nove uloge u svojoj obitelji poput uloge odgojitelja, učitelja, animatora i zdravstvenih djelatnika, te se pobrinuti o emocionalnom stanju djece u kojem su se

našli zbog odvojenosti od svojih vršnjaka. Roditelji u ulozi odgojitelja su se našli u nepovoljnoj situaciji s obzirom da su istovremeno trebali pružati podršku djeci u dječjim aktivnostima koje su se u vrijeme “lockdowna” provodile na virtualnim platformama i voditi računa o vlastitim poslovnim zadaćama (Višnjić- Jevtić i Visković, 2021).

Osim nepovoljne situacije u kojoj su se našli roditelji, odgojitelji su također bili primorani pronaći način da usklade vlastite obaveze i istovremeno ispune svoju profesionalnu obavezu, te omoguće djeci kontinuirani odgojno- obrazovni rad. Stoga, kako bi model “online vrtića” bio uspješan, bio je potreban angažman i suradnja roditelja i odgojitelja (Višnjić- Jevtić i sur., 2021).

Novonastala situacija uzrokovana pandemijom bolesti Covid-19 roditeljima je dodatno otežala roditeljstvo, koje je i bez pandemije samo po sebi zahtjevno i puno izazova. Odgojitelji kroz svoju profesionalnu ulogu uspostavljanja suradnje s roditeljima pružaju podršku roditeljstvu u svim situacijama. Podrška treba biti dostupna svim roditeljima i podrazumijeva aktivni angažman odgojitelja u svrhu uspostavljanja partnerskih odnosa (Višnjić-Jevtić, 2018). Razvojem tehnologije dolaze i promjene u komunikaciji između odgojitelja i roditelja. “Online” način komunikacije se pokazao izuzetno povoljnim za vrijeme “lockdowna”, ali isto tako i za vrijeme aktualnih strogih mjera sigurnosti zbog kojih je bilo zabranjeno održavati roditeljske sastanke i individualne razgovore. Otvorenost odgojitelja i vještina prilagodbe na novonastale situacije jača suradnju s roditeljima (Rogulj, 2018).

4.3.1. Suvremeni oblici komunikacije s roditeljima

Komunikacija s roditeljima smatra se jednim od najbitnijih segmenta u uspostavi kvalitetnog rada s djecom. Ovisno o ostvarenoj komunikaciji, razlikujemo uspješnu i podržavajuću suradnju s roditeljima ili napete odnose ispunjene nepovjerenjem i konstantnim sukobima (Tankersley i sur. 2012).

Razvojem digitalnih kompetencija odgojitelja, razvijaju se i novi oblici suradnje s roditeljima. “Online” komunikacija ima svoje prednosti i mane. Madianou i Miller (2012, prema Rogulj, 2018), kao pozitivne strane online komunikacije ističe brzinu slanja i primanja poruke kojom se štedi vrijeme sudionicima razgovora, mogućnost

komunikacije u bilo kojem vremenskom razdoblju i pisani oblik poruke koja ostavlja trag. Istovremeno, ističe i negativne strane online komunikacije poput nedostupnosti elektroničkim medijima potrebnim za ostvarivanje online komunikacije, prenošenje nedovoljno jasnih tj. kratkih poruka, te problem neredovitog provjeravanja pošte zbog čega određena informacija može ostati neprimljena.

Penova(2010, prema Rogulj, 2018), online komunikaciju dijeli na asinkronu i sinkronu. Pri toj podjeli, pod asinkronu online komunikaciju se podrazumijeva prijenos poruka s vremenskim odstupanjem od slanja do primanja poruke. To je najčešće komunikacija putem društvenih mreža, elektroničke pošte te raznih online platforma za komunikaciju. S druge strane, sinkrona komunikacija se odvija u realnom vremenu.

Unatoč zaprekama koje se javljaju u uspostavi online komunikacije, ona je budućnost i stoga treba pronaći način na koji će ova vrsta komunikacije povoljno utjecati na suradnju s roditeljima u svrhu odgoja i obrazovanja djece. Svakako, bitno je postaviti jasna pravila korištenja poput toga da roditelji ne koriste grupe za privatne informacije, ali isto tako da se i odgojitelji odgovorno i profesionalno ponašaju i ne koriste ovaj oblik komunikacije za vrijeme neposrednog rada s djecom (Rogulj, 2018).

Online komunikacija za vrijeme "lockdowna", a i dugo vremena kasnije zbog straha od zaraze koronavirusom, omogućila je održavanje veze među ljudima, ali i obavljanje različitih vrsta poslova, sastanka, predavanja i slično. U odgojno obrazovnim ustanovama komunikacija s roditeljima, stručnim suradnicima i ostalim djelatnicima dječjeg vrtića bila je isključivo putem medijskih kanala. Iako su razgovori uživo nedvojbeno kvalitetniji, u vrijeme "lockdowna" najvažnije je bilo održati komunikaciju i pružati podršku roditeljima i jedni drugima. Također, zahvaljujući suvremenoj tehnologiji, odgojitelji su imali mogućnost komunicirati i s djecom, te im omogućiti međusobnu komunikaciju u novonastalim izvanrednim okolnostima.

5. WEB STRANICA “VESELA IZOLACIJA”

<http://veselaizolacija.info/>

U sklopu nastave na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Odsjeka u Čakovcu, u timu četiri kolegice s studija ranog predškolskog odgoja i obrazovanja, inicirani je projekt izrade web stranice „Vesela izolacija“. Projekt pokretanja web stranice nastao je iz potrebe za kvalitetnim sadržajem za djecu ranog i predškolskog uzrasta u vrijeme kriznih situacija poput “lockdowna” uzrokovanog pandemijom virusa Covid- 19.

„Vesela izolacija” je web stranica namijenjena odgojno- obrazovnim radnicima, studentima Učiteljskog fakulteta i roditeljima djece rane i predškolske dobi. Stranica je osmišljena na način da može poslužiti kao izvor ideja za provođenje aktivnosti s djecom kod kuće u vrijeme kriznih situacija poput samoizolacija/ “lockdowna” ili slično. Za prikaz aktivnosti koje su se provodile za vrijeme “lockdowna” upotrijebljeni su primjeri iz vrtića: DV “Bajka” iz Varaždina, DV “Dječji svijet” iz Varaždina i DV “Vrapčić” iz Sesveta, ali isto tako su ideje studentica prilagođene na adekvatan način i uklopljene u projekt.

Uz web stranicu je otvorena e-mail adresa ([info@veselaizolacija.info.](mailto:info@veselaizolacija.info)) na koju odgojitelji iz svih odgojno obrazovnih ustanova za rani i predškolski odgoj i obrazovanje u Hrvatskoj mogu slati svoje ideje za aktivnosti ili primjere aktivnosti koje su oni provodili za vrijeme “lockdowna”. Razmjenom ideja razvijaju se suradnički odnosi unutar odgojiteljske profesije što je u situacijama poput pandemije Covid- 19 izuzetno važno jer je to jedna od situacija u kojoj se javljaju osjećaji straha, nesigurnosti, nemoći i pasivnosti. Odgojitelji posjeduju brojna znanja i vještine kojima obogaćuju odgojno obrazovni proces djece, a ovim primjerom se potiče dodatna motivacija za stvaranje novih inovativnih ideja.

Radi lakšeg snalaženja na stranici, aktivnosti su podijeljene po djelatnostima: životno- praktične aktivnosti, umjetničko izražavanje i stvaranje, tjelesne aktivnosti, istraživačko- spoznajne aktivnosti, te predmatematičke i jezično- komunikacijske aktivnosti koje su dio djelatnosti raznovrsnog izražavanja i stvaranja djeteta.

Prilikom kreiranja stranice, vodilo se računa o tome da aktivnosti budu prilagođene na način da se koriste predmeti/ stvari koje većina ljudi ima dostupno u svojem domu.

Tako je primjerice na stranici “Vesela izolacija” prikazana tjelesna aktivnost “ Tenis u kući” u kojoj umjesto reketa može poslužiti tava, a umjesto loptice jabuka, kuhano jaje, naranča ili nešto slično.

Isto tako, zbog nezahvalne situacije u kojoj su se našli roditelji koji su istovremeno trebali brinuti o vlastitom poslu, zdravlju svoje obitelji i zadovoljenju potreba djece, aktivnosti postavljene na stranicu zahtjevaju minimalnu ili nikakvu asistenciju roditelja u provođenju. Osim što ovakav pristup roditeljima daje mogućnost da seposvete svojem poslu, djeca kvalitetno provode vrijeme i razvijaju vlastite kompetencije za život. Kod djece se kroz samostalno djelovanje, promišljanje i odlučivanje razvija autonomija, a usporedno s njom i jača dječje samopouzdanje. Radi lakšeg snalaženja prilikom provedbe aktivnosti, postupci su detaljno objašnjeni putem slika i videozapisa.

Osmišljene aktivnosti imaju svoju odgojno - obrazovnu svrhu i njihovom provedbom se djeluje na razne razvojne zadatke iz različitih područja poput tjelesnog i psihomotornog razvoja, socioemocionalnog razvoja, spoznajnog razvoja, razvoja govora i komunikacije, te poticanje raznovrsnog autentičnog stvaralaštva i izražavanja. S obzirom da ove aktivnosti donose višestruke dobrobiti za dijete, roditeljima mogu biti poticaj za kvalitetno provođenje vremena s djecom i za vrijeme kišnih i hladnih dana ili sličnih situacija u kojima je onemogućen boravak vani. Isto tako, aktivnosti mogu poslužiti odgojiteljima kao inspiracija za odgojno obrazovni rad u ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje.

Dječji vrtić “Bajka” iz Varaždina, bio je jedan od prvih u Hrvatskoj koji su za vrijeme lockdowna pokrenuli tzv. “online vrtić”. Ovisno o dogovoru s roditeljima, komunikacija se odvijala putem Viber/ WhatsApp grupa, zatvorenih Facebook grupa, te uživo putem Instagrama i Zoom aplikacije.

Poštujući poslovne i privatne obaveze roditelja, “online vrtić” uživo se održavao ponedjeljkom, srijedom i petkom u jutarnjem terminu od 10:30h- 11:30h i u popodnevnom terminu od 16:00h- 17:00h. Unaprijed su bila dogovorena pravila o slanju fotografija, crteža, videozapisa i poruka isključivo u planiranom vremenu, kako bi se poštovala privatnost roditelja s obzirom da su djeca koristila njihove uređaje za komunikaciju s odgojiteljima i prijateljima iz odgojne skupine.

Aktivnosti koje su odgojitelji provodili bile su prilagođene s obzirom na dostupnost materijala kod kuće. Nije postojalo vremensko ograničenje za provedbu aktivnosti i isto tako nije bilo obavezno sudjelovanje iako se velik broj obitelji uključio u “online vrtić”.

Roditelji su pružili podršku odgojiteljima i podržali ovakav oblik rada. Štoviše, većina roditelja se složila da su im aktivnosti koje su odgojitelji osmišljali za djecu omogućila obavljanje vlastitih poslovnih obaveza, jer su djeca bila zbrinuta i motivirana za provedbu određene aktivnosti kako bi kasnije rezultate mogli podijeliti s prijateljima i odgojiteljicama. Kako su i sami roditelji navodili, djeca su s nestrpljenjem i veseljem čekala nove aktivnosti, poruke od prijatelja ili odgojiteljica, te videozapise i zadatke putem aplikacije “ LearningApps.org”.

Iako su odgojitelji vodili računa o tome da osmišljene aktivnosti vrtićka djeca mogu u najvećoj mjeri samostalno obavljati, osim djece koja su pohađala vrtić, kod kuće su se u provedbi aktivnosti uključivali svi članovi obitelji. Braća, sestre, roditelji, bake i djedovi postali su aktivni sudionici “online vrtića”. Djeca koja imaju stariju braću u školama su se osjećali “ravnopravno” s njima jer su i oni bili dio online načina rada.

Vrijeme “lockdowna” bilo je teško životno razdoblje bez fizičkog kontakta s ljudima izvan obiteljskog okruženja, ali “online vrtić” uveo je radost i suradnju u brojne obitelji čija djeca pohađaju dječji vrtić “Bajka”. Osim što su djeca bila u kontaktu, roditelji su također pisali svoje komentare, iskustva, savjete... Pružali su podršku jedni drugima i širili pozitivnu energiju koja je svima bila potrebna. Na kreativne načine su pomagali djeci u pronalaženju “zamjenskih predmeta” za provedbu aktivnosti i dijelili ideje s ostalima iz skupine.

S obzirom na pozitivne emocije koje su kod djece izazvale provedbe ovih aktivnosti za vrijeme “lockdowna”, u nastavku se nalaze primjeri aktivnosti s web stranice “Vesela izolacija” s objašnjenim razvojnim zadaćama koje određena aktivnost potiče kod djece (Juričić, 2005). Isto tako, definirana je pripadnost određenoj dobi djece iako se uz prilagodbu neke aktivnosti mogu provesti i s djecom mlađe dobne skupine. Svaka od navedenih aktivnosti provedena je s djecom za vrijeme “online” načina rada i prilagođena je prostorno i materijalno prema mogućnostima u kojima su se našli roditelji s djecom rane i predškolske dobi za vrijeme “lockdowna”.

5.1. Rođendanska proslava

Aktivnost “Rođendanska proslava” namijenjena je djeci u dobi od 6-7 godina. Osim socio-emocionalne dobrobiti kroz razvoj pozitivnih emocionalnih stanja, te razvoja odnosa s vršnjacima, djeca razvijaju i digitalne kompetencije koristeći aplikaciju *Aggie.io*. Digitalna kompetencija opisana je u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (MZOS, 2014) u sklopu osam temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje. Digitalna kompetencija razvija se upoznavanjem djeteta s informacijsko-komunikacijskom tehnologijom i mogućnostima njezine uporabe u različitim aktivnostima.

5.2. Pečenje kolača

Životno - praktična aktivnost pečenja kolača namijenjena je djeci u dobi od 5-7 godina uz potrebnu povremenu asistenciju roditelja. Radi lakše provedbe aktivnosti, na stranici su postavljeni videozapisi s uputama za svaki korak posebno. Kroz ovu aktivnost djeca stvaraju bolju sliku o sebi postajući svjesni svojih sposobnosti i vještina. Istovremeno, razvijaju svoje matematičke kompetencije mjerenjem količine potrebnih sastojaka za izradu kolača, razvijaju finu motoriku prilikom ulijevanja mlijeka i ulja, a uz sve navedeno uče i odgovornom ponašanju prilikom pospremanja. Svakako, osim ostvarenih razvojnih zadataka, djeca imaju mogućnost kušati produkt provedene aktivnosti. Nakon završene aktivnosti pečenja kolača, dijete treba potaknuti da kroz igru pospremi kuhinju.

5.3. Vezanje vezica

“Vezanje vezica” je aktivnost za djecu u dobi od 6-7 godina, ali može se primijeniti i kod mlađe djece. Sam proces je važniji od krajnjeg rezultata jer dijete uči kroz pokušaje i pogreške. Aktivnost je prikazana kroz dvije različite tehnike vezanja vezica. Obje tehnike su prikazane videozapisom i popraćene prigodnim pjesmicama. Tekst obje pjesmice je zapisan uz videozapis kojem pripada. Uz videozapise, na priloženim slikama je prikazan postupak izrade modela “cipele s vezicama” od kutije

za jaja koji također može poslužiti kao zabavan način za usvajanje tehnike vezanja vezica. Cilj aktivnosti je poticanje samostalnosti kod djece, razvoj fine motorike gdje se traži suradnja dvije ruke, ali isto tako i razvoj slušanja i razumijevanja govornog sadržaja, odnosno pjesmica kojima su popraćene ove tehničke vezanja vezica.

5.4. *Pranje posuđa*

Aktivnost pranja posuđa namijenjena je djeci od 4-7 godina. Prije početka aktivnosti, važno je pobrinuti se o mjerama sigurnosti koje su opisane na web stranici. Uz mjere sigurnosti, na stranici je kroz slike prikazano na koji način se može napraviti pregača od plastične vrećice kako bi se zaštitila dječja odjeća. Osim funkcionalne vrijednosti, izrada pregače je aktivnost kojom se potiče razvoj fine motorike šake pomoću rezanja škalicama. Kroz aktivnost pranja posuđa kod djece se razvija simbolička igra, samostalnost i vještine baratanja različitim predmetima. Nakon završene aktivnosti dijete treba potaknuti da pospremi za sobom jer se na taj način kod djeteta razvija osjećaj odgovornosti i vlastite sposobnosti.

5.5. *Vrtlarstvo*

Aktivnost sadnje namijenjena je djeci od 5-7 godina starosti života. Osim samog postupka sadnje u kojem djeca barataju različitim predmetima i razvijaju osjećaj odgovornosti prema biljnom svijetu (što je dio odgojno obrazovnih postupaka za održivi razvoj), djecu se potiče da svakodnevno prate i njeguju sjemenku koju su posadili. Kako bi djeci aktivnost praćenja biljke bila zanimljivija, uz aktivnost je u slikama prikazan primjer “dnevnika sadnje” u kojem djeca crtežima ili fotografiranjem sjemenke tj. biljke, bilježe razvoj i rast, odnosno promjene koje primjećuju. Djeca kroz ovu aktivnost uz odgovornost stječu iskustvo i spoznaju o prirodnoj sredini.

5.6. Pospremanje igračka uz tjelesnu aktivnost

Dok je u vrtiću pospremanje igračkara usvojeno pravilo kroz koje se razvija kooperativnost, roditelji upravo pospremanje dječje sobe spominju kao najčešći razlog svađanja s djecom. Kroz ovu aktivnost, na zabavan način prikazujemo mogućnost pospremanja sobe. Aktivnost je prikazana kroz videozapis, a namijenjena je djeci svih vrtićkih uzrasta. Osim samog čina pospremanja, djeca kroz ovu aktivnost razvijaju grubu motoriku i usvajaju različite oblike kretanja. Kod ovakvih aktivnosti poželjno je uključivanje i ostalih članova obitelji kako bi se razvijale pozitivne emocije i suradništvo u zajedničkoj igri.

5.7. "Tenis" u kući

U sklopu ove aktivnosti, na web stranici "Vesela izolacija" priložena su dva videozapisa koja mogu poslužiti kao primjer tjelesne aktivnosti u kući. Aktivnost je namijenjena djeci od 5-7 godina starosti života. Cilj aktivnosti je razvoj koordinacije i ravnoteže pri pokretima i kretanju, razvoj preciznosti pokreta, te razvoj osjećaja samostalnosti i nezavisnosti. S obzirom na prostorno i materijalno okruženje, djecu se ovom aktivnošću potiče i na kreativnost kroz pronalaženje "zamjenskih" predmeta za provođenje aktivnosti.

5.8. Poligon u kući

"Poligon u kući" je tjelesna aktivnost koja može biti namijenjena svim vrtićkim dobnim skupinama uz prilagodbu s obzirom na razvojni stupanj djeteta. Ovom aktivnošću se kroz raznolike načine kretanja, kretanja sa zadatkom, te svladavanjem prepreka razvija pokretljivost i spretnost pri kretanju. Primjer poligona u kući prikazan je videozapisom. Osim spomenutih dobrobiti za dijete, razvijaju se također i kreativnost i prostorna orijentacija.

5.9. Skulptura od papira

Skulptura od papira aktivnost je namijenjena djeci u dobi od 4 do 7 godina starosti života. Cilj aktivnosti je razvoj koordinacije i preciznosti u baratanju predmetima, te razvoj fine motorike šake. Također, djecu se potiče na inicijativnost i poduzetnost ostvarivanjem vlastitih ideja i zamisli. Način i postupak izrade skulpture djeci je opisani u videozapisu.

5.10. Roboti od kuhinjskog pribora

Aktivnost je namijenjena djeci od 4 do 7 godina starosti života. Osim razvoja simboličke igre, djeca stječu iskustvo istraživanjem odnosa i veza među predmetima. Isto tako, razvijaju kreativnost u korištenju predmetima koji u kući imaju konkretnu i određenu namjenu. Na kraju aktivnosti, pospremanjem, djeca vježbaju prostorne odnose i snalaženje u prostoru po uputama, a istovremeno razvijaju osjećaj odgovornosti.

5.11. Vjetrenjača od papira

Za provedbu ove aktivnosti, potrebna je asistencija roditelja. Aktivnost je namijenjena djeci predškolskog uzrasta. Upute za izradu vjetrenjače prikazane su slikama, a uz slike je priložen i videozapis gotove vjetrenjače na vjetru kako bi poslužio kao motivacija za izradu. Izradom vjetrenjače, kod djece se razvija vještina baratanja predmetima i alatima, te fina motorika šake. U suradnji s roditeljima razvija se suradništvo u radu kroz dogovaranje, planiranje i prihvaćanje sugestija odraslih. Nakon izrade i postavljanja vjetrenjače od papira na balkon ili dvorište, djeca razvijaju spoznaju o vjetru.

5.12. Oslikavanje kamenčića

Aktivnost oslikavanja kamenčića predviđena je za djecu u dobi od 3 do 7 godina. Za samo oslikavanje kamenčića nije potrebna asistencija roditelja, no ukoliko se želi spriječiti ljuštenje boje, preporuča se izrada primera za što je potrebna pomoć roditelja. Način izrade primera opisani je na web stranici “Vesela izolacija”. Cilj navedene aktivnosti je raspoznavanje boja, razvoj vještina svladavanja različitih tehnika oblikovanja i razvoj likovne domišljatosti.

5.13. Pridruživanje količine broju

Ova aktivnost predviđena je za djecu predškolskog uzrasta. Cilj aktivnosti je razvoj matematičkih kompetencija koje se razvijaju poticanjem djeteta na primjenu matematičkog mišljenja u rješavanju problema u različitim aktivnostima i svakidašnjim situacijama.

5.14. Izrada nizova

Aktivnost “Izrada nizova” je također primjer aktivnosti za razvoj matematičkih kompetencija, a može se primijeniti osim za djecu predškolskog uzrasta i za djecu srednjih i starijih vrtićkih skupina. Cilj aktivnosti je razvoj operativnog mišljenja kroz grupiranje prema zadanome kriteriju.

5.15. Početno slovo

Aktivnost je namijenjena djeci u dobi od 6 do 7 godina. Za dodatnu motivaciju, snimljen je videozapis u kojem su prikazani različiti predmeti koje posjedujemo kod kuće uz naglasak na njihovo početno slovo . Za dodatnu angažiranost u aktivnosti, djecu se potiče da fotografiraju predmet koji su pronašli za određeno početno slovo. S ciljem razvoja predčitalačkih vještina, djecu se potiče na razvoj pamćenja

povezivanjem predmeta s početnim slovom i razvoj operativnog mišljenja pridruživanjem i bilježenjem pomoću fotografiranja.

5.16. Pisanje riječi

“Pisanje riječi” je aktivnost namijenjena djeci u dobi od 6-7 godina. Cilj aktivnosti je razvoj fine motorike šake rezanjem škaricama, stjecanje iskustva vidom u smislu prepoznavanja slova, te razvoj operativnog mišljenja razvrstavanjem slova kako bi stvorili željenu riječ. U ustanovama za rani i predškolski odgoj i obrazovanje za djecu se stvara okolina u kojoj imaju mogućnost razvijati predčitalačke vještine koje su važne za njihov daljnji razvoj. Aktivnostima poput “Pisanja riječi” kod kuće se također može stvoriti poticajno okruženje kojim se djeluje na razvoj navedenih vještina.

5.17. Pokus uz pomoć ubrusa

Aktivnost je namijenjena djeci od 4 do 7 godina starosti života. Cilj aktivnosti je stjecanje iskustva o uzročno- posljedičnim vezama pomoću eksperimentiranja, te mogućnost logičkog zaključivanja. Aktivnost je predstavljena videozapisima prije stavljanja ubrusa u vodu i nakon stavljanja ubrusa u vodu.

5.18. Crtanje pomoću leda

Aktivnost crtanja s ledom može se provoditi u svim dobnim skupinama ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, ali kod mlađe djece je potrebna asistencija roditelja. Cilj aktivnosti je razlikovanje boja, stjecanje iskustva istraživanjem odnosa i veza među pojavama, te razvoj likovnoga senzibiliteta za različita likovna sredstva i materijale.

5.19. Leptir

Aktivnost izrade leptira je istovremeno istraživačko spoznajna aktivnost i način umjetničkog izražavanja i stvaranja. Aktivnost je namijenjena djeci u dobi od 4 do 7 godina i za provedbu nije potrebna asistencija roditelja. Cilj aktivnosti je raspoznavanje boja, istraživanje miješanja različitih boja, razvoj likovnog senzibiliteta za različita likovna sredstva i materijale, te razvoj estetske osjetljivosti. Postupak izrade leptira na web stranici je objašnjen kroz videozapis.

5.20. Komadić po komadić

Aktivnost je namijenjena djeci u dobi od 4 do 7 godina. Cilj aktivnosti je raspoznavanje geometrijskih likova, odnosno spoznaja o odnosima i vezama između predmeta, a istovremeno i razvoj fine motorike šake i preciznosti najprije kroz trganje papirića, a zatim lijepljenje unutar crta geometrijskih likova.

5.21. Proljetni oblak i vesela kiša

Aktivnost "Proljetni oblak i vesela kiša" namijenjena je djeci u dobi od 6 do 7 godina uz povremenu asistenciju roditelja. Način provedbe aktivnosti na web stranici je prikazana u videozapisu. Cilj aktivnosti je razvoj složenih senzornih vještina i preciznosti rezanjem škalicama lik oblaka po obrisu, vezanje špage u čvor, te razvoj fine motorike šake kod lijepljenja papirića i navođenja manjih dijelova slamke na špagu.

5.22. Oslikavanje ručicama i bojom

Aktivnost je namijenjena djeci u dobi od 5 do 7 godina starosti života. Cilj aktivnosti je razvoj likovne imaginacije i kreativne apsorpcije kroz sposobnost zamišljanja, te razvoj mašte i kreativnosti.

5.23. Cvjetić beba

Aktivnost namijenjena djeci u dobi od 4 do 7 godina. Cilj aktivnosti je razvoj vještine slušanja i razumijevanje govornog sadržaja. Također, ovom aktivnošću djeca kroz raznolike načine kretanja razvijaju pokretljivost i spretnost. Aktivnost je prikazana videozapisom u kojem studentica recitirajući pjesmu Stanislava Femenića, "Cvjetić beba" pokazuje pokrete uz izgovor odgovarajućih stihova.

6. ZAKLJUČAK

Pandemija bolesti uzrokovana korona virusom izazvala je brojne promjene unutar društva. Pojačani stres, anksioznost, briga i neznanje o tome što će biti sutra, na mnoge je ljude ostavilo trag. Međutim, pojedinci su u novonastaloj situaciji izvukli ono nabolje iz samih sebe i širili pozitivne emocije, podršku, empatiju i ljubav. U takvom okruženju odgojitelji su pokazali da biti odgojitelj nije samo posao, već poziv. Vodeći brigu o djeci, tražili su načine da održe kontakt s njima i unose im radost u dane kada su primorani biti zatvoreni u kući, a da pri tome olakšaju roditeljima obavljanje njihovih poslovnih obaveza.

Svaka od aktivnosti sa web stranice “Vesela izolacija” osmišljena je na način da kod djece izazove osjećaj pripadnosti i kompetentnosti. Jačanjem djetetova samopouzdanja gradimo samouvjerene ljude koji će se hrabro nositi s životnim nedaćama. Čak i u doba pandemije “kada sve stane”, dječja mašta, kreativnost, radost i želja za istraživanjem su sveprisutne. Profesionalna obaveza odgojno-obrazovnih radnika, ali i etička obaveza svih ljudi je podržati djecu u njihovom “traganju” za novim saznanjima i vjerovati u njih.

LITERATURA

- Balić- Šimrak A., Blažević B., Vinožganić D., Štabek Ž. (2014). Integrirani umjetnički kurikulum. *Dijete, vrtić, obitelj* 20(76), 5-8.
- Belamarić D.(1986). *Dijete i oblik- likovni jezik predškolske djece*. Školska knjiga.
- Došen Dobud A. (2005). *Malo dijete- veliki istraživač*. Alinea.
- Duran M. (2003). *Dijete i igra*. Naklada Slap.
- Glavina, E. (2018). Sustav podrške. U: A. Višnjić Jevtić, I. Visković (ur.) *Izazovi suradnje: Razvoj profesionalnih kompetencija odgajatelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str. 145 - 164). Alfa.
- Goddard Blythe S. (2008). *Uravnoteženi razvoj- Što sve dječji mozak treba za zdrav razvoj od rođenja do školskih dana*. Ostvarenje d.o.o.
- Hrvatski zavod za javno zdravstvo (2021). *Upute za sprječavanje i suzbijanje epidemije bolesti COVID-19 vezano uz rad predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola u školskoj godini 2021./2022.*https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Upute_vrtici_i_skole_24_08_2020_HZJZ-1.pdf
- Jokić Begić N., Hromatko I., Jurin T., Kamenov Ž., Keresteš G., Kuterovac Jagodić G., Lauri Korajlija A., Maslić Seršić D., Mehulić J., Mikac U., Tadinac M., Tomas J., Sangster Jokić C. (2020). *Kako smo? Život u doba korone*. Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
- Jurčević Lozančić A. (2016). *Socijalne kompetencije u ranome djetinjstvu*. Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Juričić D. (2005). *Velika enciklopedija malih aktivnosti*. Školska knjiga
- Konvencija o pravima djeteta (2001). Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži Zagreb.
- Malavasi L. (2011). Vješta ili kompetentna djeca? *Djeca u Europi; zajednička publikacija mreže europskih časopisa, Vol.3 No.6*.

- Ministarstvo kulture i prosvjete. (1991). Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece. *Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete Republika Hrvatska* 7-8/91.
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja. (2020). *Preporuke za rad s djecom rane i predškolske dobi u dječjem vrtiću*. <https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Obrazovanje/Predskolski/Preporuke%20za%20rad%20s%20djecom%20rane%20i%20predskolske%20dobi%20u%20djecjim%20vrticima.pdf>
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta [MZOS]. (2014). *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*. Vlada Republike Hrvatske.
- Rogulj, E. (2018). Komunikacijske kompetencije odgojitelja. U: A. Višnjić Jevtić, I. Visković (ur.) *Izazovi suradnje: Razvoj profesionalnih kompetencija odgajatelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str. 111 - 144). Alfa.
- Slunjski E. (2008). *Dječji vrtić; zajednica koja uči, mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja*. Spektar Media.
- Slunjski E. (2006). *Stvaranje predškolskog kurikuluma u vrtiću- organizaciji koja uči*. Visoka učiteljska škola u Čakovcu, Mali profesor.
- Slunjski E. (2011). Razvoj autonomije djeteta u procesu odgoja i obrazovanja u vrtiću. *Pedagoška istraživanja*, 8(2). 217-230.
- Somolanji Tokić I., Vukašinović A., (2020) Continuity of educational proces through virtual kindergarten during covid-19 outbreak- case study from Croatia. U: Gómez Chova, L., López Martínez, A. & Candel Torres, I. (ur.) EDULEARN 20 Proceedings (str. 7861-7870). IATED Academy.
- Stegelin D.A. (2007). Zašto je važno zagovarati stav o važnosti igre na razvoj djeteta. *Dijete, vrtić, obitelj*, 13(47). 2-7.
- Šagud M. (2002). *Odgajatelj u dječjoj igri*. Školske novine
- Tankersley D., Brajković S., Handžar S., Rimkiene R., Sabaliauskiene R., Trikić Z., Vonta T. (2012). *Teorija u praksi - priručnik za profesionalni razvoj odgajatelja*, Pučko otvoreno učilište Korak po korak.

- Visković, I. (2018). Kultura zajednica u kojima odrasta dijete rane i predškolske dobi. U: A. Višnjić Jevtić, I. Visković (ur.) *Izazovi suradnje: Razvoj profesionalnih kompetencija odgajatelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str. 15 - 65). Alfa.
- Višnjić Jevtić, A. (2018). Suradnički odnosi odgajatelja i roditelja kao pretpostavka razvoja kulture zajednica odrastanja. U: A. Višnjić Jevtić, I. Visković (ur.) *Izazovi suradnje: Razvoj profesionalnih kompetencija odgajatelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str. 77 - 110). Alfa.
- Visnjic-Jevtic, A., Varga Nagy, A., Ozturk, G., Şahin-Sak, İkbāl T., Paz-Albo, J., Toran, M., & Sánchez-Pérez, N. (2021). Policies and practices of early childhood education and care during the COVID-19 pandemic: Perspectives from five countries. *Journal of Childhood, Education & Society*, 2(2), 200–216. <https://doi.org/10.37291/2717638X.202122114> Višnjić-Jevtić A., i Visković I. (2021). Roditeljstvo u vrijeme pandemije Covid-19: perspektiva roditelja djece rane i predškolske dobi. *Metodički ogledi: časopis za filozofiju odgoja*, 28(1), 11-38.
- Vlada Republike Hrvatske (2020). *Odluka o obustavi izvođenja nastave u visokim učilištima, srednjim i osnovnim školama, te redovnog rada ustanova predškolskog odgoja i obrazovanja i uspostavi nastave na daljinu*. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_05_55_1094.html

Izjava o izvornosti završnog rada

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)